Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 500 зол., пів стр. 260, чверть стр. 140 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 27 (40) Львів, Неділя 14. липня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — Телефон 30—13.

200 запомог по 120 золотих
НА СУМУ 24.000 ЗОЛОТИХ

Орґанізуймо діточі садки.

Зачалися вакації по сільських школах і вся дітвора лишилася без опіки. Бо родичі цілий Божий день заняті роботою в полі і немають часу уважати на дітей. Цей вільний від роботи та опіки час використовує молодь якнайгірше. Уладжує виправи до чужих садів і городів, нищить пташі гнізда, зачинає курити. Неодно господарство піде з димом, не одна дитина на ціле життя окалічіє або пропаде в нуртах ріки. Дітям неможна цего брати за зле. Бо молодість завсіди відзначається буйністю та цікавістю. Дитина любить вогонь, любить наслідувати старших. Чомуж їй не спробувати закурити папіроску. А щоби ніхто не бачив — то ховається до стодоли, під стіжок. Вона не винна, що з того повстає пожар, що знищить не раз пів села. Не можна брати за зле дитині, як вона закрадається до чужих садів по овочі, або в город по мак чи кукурудзи. Діти люблять солодощі і їх тяжко здержати, як ще до того бачить старших дітей, що роблять те саме. Натомість всю вину поносять тут родичі, що лишили своїх дітей без опіки. Вони відвічають перед людьми і Богом за це, що їх діти зіпсуються та, замість потіхи, діждуться на старість побоїв від рідних синів та дочок.

А як цему зарадити — спитаєте. Так, як радять собі селяни в других краях. Там в кождім майже селі є діточа захоронка або діточий садок. Є це гарна громадська хата серед села, а коло неї пів до два морги садку і город. В літі до тої хати зносять господині своїх дітей. Їх приймають одна або дві учительки чи сестри законниці, та опікуються тими дітьми через цілий день. Вони старших дівчаток заставляють, аби пообмивали, позачісували та нагодували менших дітей. Пізніше збирають всіх дітей разом та розказують їм байки і вчать, як вони дома мають родичів слухати, як мають шанувати старших. Стараються збридити їм крадіж, брехню, нехлюйство. Потім виводять дітей в сад та до городу на забаву. Вчать їх спокійних, веселих забав, гімнастики, співати. Старші дівчатка вчаться полоти грядки і доглядати цвітів, хлопці роблять собі ріжні забавки, будують вежі, вали.

Так збігає дітям серед доброї забави і науки день за днем — ціле літо. Вечером діти навіть нехотять вертати до дому — так їм було разом добре. І нема в такім селі пожарів, крадіжей, розбоїв, ніхто не топиться ні не виколе один другому ока. Молодь підростає чесна і мудра та горнеться до читальні, кооперативи чи „Лугу“, бо змалку в діточому садку навчили її жити разом і себе взаїмно шанувати та любити.

В зимі та в осени діточа захоронка також повна. Тоді там збираються старші дівчата і їх сестри-законниці або учительки вчать шити, варити та иншої домашньої господарки.

Скажете, що діточий садок дорого коштує, бо треба побудувати хату і вдержати одну або дві законниці або вчительки. Це правда. Але скажіть, чи не більше платить таке село, що не має захоронки. Як йому за літо згорить пару хат зі збіжжам і худобою — то за це можнаби побудувати що року і удержати кілька захоронок. А здичіння дітей — кільки воно коштує! Далеко більше, як те, колиб кождий господар дав на захоронку один два ґарці збіжжа річно.

Як хочемо спинити дальше дичіння молоді, то чим скорше зачинаймо в кождім селі орґанізувати при читальнях діточі садки.

Ще цего літа най кожда громадська рада жертвує морґ—півтора ґрунту серед села та в осени приступаймо до будови дому і закладання садку, аби на весну можна було вже зносити дітей тамтуди. Тільки не зволікаймо!



Ученики та учениці шкіл „Рідньої Школи“ у Львові на „Святі Молоді“ в червни цього року. На тім Святі діти виступали з ріжними ґімнастичними вправами.

ЯК ДЕ СТАРАЮТЬСЯ ДОПОМОГТИ СЕЛЯНАМ?

В тяжкі для селян часи ріжні держави ріжно допомагають свому селянству, аби воно не господарило зі стратою для себе. Бо як селяни зубожіють, то підупадають також промисел та торговля.

В Норвеґії заведено державний монополь на збіжжа, так як в нас на сірники, тютюн сіль. Через те торговля збіжжам є добре управильнена та забезпечені сталі і справедливі ціни.

В Швайцарії, де до недавна був збіжевий монополь, тепер заведено так звані ґаранційні ціни, значить доплачують з державної каси до цін за збіжжа з митових оплат зі спроваджуваного збіжжа.

В Італії заведено мито на спроваджуване збіжжа.

В Німеччині рівнож наложено високі мита на збіжжа, спроваджуване з чужини а за збіжжа вивезене за границю виплачують нагороду (премію).

Також у Франції заведено мита на чуже збіжжа.

В Америці ухвалено цего року 500 міліонів долярів на дешеві, довші кредити для селян і селянських орґанізацій, аби могли ліпше розбудувати свою господарку та збут збіжжа.

Тільки в Польщі і Румунії є інакше. В тих двох хліборобських державах не лише не піддержується добрих цін збіжжа, але забороною вивозити його за границю та збіжевими резервами спричинено ще більше подешевіння збіжжа.

— —

200 запомог по 120 золотих

Кому признаємо дальших 7 запомог від 194 до 200

194. Кіндрат Стефан, Янівка пов. Долина, корова впала 18. червня.

195. о. Антін Заяць, Курянки, пов. Яворів, корова впала 22. червня.

196. о. Іван Татаринський, Гаї Дітковецькі пов. Броди, корова впала 23. червня.

197. Іван Хмильовський, Черниківці пов. Збараж, корова впала 25. червня.

198. Головка Федьо, Прилука пов. Санік, корова впала 18. червня.

199. Процик Кость, Ладанці, пов. Перемишляни, корова впала 22. червня.

200. Дзьоба Василь, Підлисє пов. Золочів, корова впала 26. червня.

Кому не признаємо запомоги та чому?

Коваль Федір, Синевідсько вижне пов. Сколе, прислав 1 зол. 19. березня і тим заплатив передплату від 15. березня до 15. квітня — а корова впала 15. червня. В дні випадку передплата не була заплачена. А таким передплатникам, зглядно післяплатникам, не признаємо допомог. Хай це буде ще один гіркий досвід, до чого доводить байдужність. При тій нагоді звертаємо знову увагу, що нову передплату треба висилати при кінці того місяця, в якім кінчиться стара, так щоб не було перерви.

ПОДЯКА.

Хвальна Редакціє!

Дуже дакую Вам, що Ви прислали мені 120 зол. допомоги за упавшу ялівку. Тепер вже я і всі передплатники з Висоцка-вижного видять, що це є правда. Ще раз Вам дякую, буду й далі ревним передплатником і приєднаю ще й других.

Щасть Вам Боже в праці на народньо-освітнім поли.

З поважанням **Павло Шепізрин,** с. Луця. Висоцко-вижне.

Подяка за допомогу.

Отсим складаю добродійному „Товариству Народня Справа“ щиро сердечний „Спаси-біг“ за допомогу, яку я, як передплатник по причині загибелі моеі корови готівкою отримав.

По признанню мені допомоги зголосилося у місцевого „мужа довіря“ ще дальших 29 (двайцять девять) нових передплатників.

Селянин, що не має того користного часопису, себе занедбує і те недбальство само колись його покарає.

Тому дуже радо поручаю кождому, хочби найдрібнійшому господареви отсю вельми пожиточну ґазету „Народня Справа“.

З поважанням **Василь Попко,** с. Биків, почта Медика, повіт Перемишль.

Дальші подяки

надіслали: **Михайло Питлюк** в Гнівню, п. Надвірна, **Володимир Сабат** з Янова, **Антін Гузар** з Босир, **Іван Мороз** з Осташівець, пов. Зборів, **Теодор** Гатала в Бліхлярці, пов. Горлиці, **Драґан Іван** в Хотині, пов. Калуш, **Федь Хрептик** в Деліїві, **Антін Козачук** в Мишнові, почта Яневичі.

Всі дуже дякують „Народній Справі“ за допомогу та пишуть, що богато селян, що дотепер не вірили в допомогу і не передплачували „Народної Справи“, просять, аби також їх зголосити в передплатники.

Оминайте міських обманців

Розалія Грушка з Прус коло Старого Самбора приїхала до Львова, аби полагодити свої справунки перед виїздом до Америки. Але було ще рано і корабельне бюро було ще зачинене. По кількох мінутах приступила до неї якась жінка, а трохи пізніше якійсь пан і обіцяли їй скоро всьо полагодити. Завели її до якоїсь брами і казали показати документи. Розалія витягнула коперту з документами і грішми. Помічники забрали документи і швидко відійшли. По їх відході Розалія зауважила, що в коверті нема також 153 долярів на корабельну карту, тільки якісь вложені куски паперу. Зачала шукати за тою жінкою і паном — та за ними тимчасом слід пропав. Тому, як приїзджаєте до Львова чи другого більшого міста, не звірюйтеся нікому, хто вам буцімто хоче помагати.

„Зарікайся мід, — горілку пити!“

Кружок „Відродження“ в селі.

В попереднім числі „Народньої Справи“ писалося про те, чому і в який спосіб світ поборює пиятство. Писалося, що серед всіх народів світа істнують великі товариства т. званих абстинентів, що ширять тверезість. Серед українців таким є товариство „Відродження“. Воно поборює великого ворога нашого тіла і душі, ворога добробуту нашого села і ворога культури. Томуто в тій боротьбі повинні його піддержати всі наші села і міста, ціле громадянство.

Ми не можемо і не сміємо байдуже дивитися, як наші найблищі добровільно затроюють себе, як нищать безпотрібно своє майно, як плодять і виховують дітей—туманів, півголовків, налогових злодіїв і непоправних піяків.

Бо це не є особиста справа тих людей, які розпиваються. Це є справа громадянська. Громадянство повинно і мусить таких людей освідомлювати.

Освідомлювання людей про шкідливі наслідки вживання спіртових напитків навіть в малих скількостях і поборювання піяцтва є важною громадянською роботою. Виконувати сю роботу на селах повинні кружки „Відродження“. В богатьох селах такі кружки істнують, по інших повинні негайно повстати.

Щож такий кружок має робити?

Члени кружка мусить повздержуватися від пиття якихнебудь спиртових напитків (горівка, пиво, вино і т. п.) хочби в найменших скількостях. Він не може також тими напитками нікого угощувати. Людям, обєднаним в кружку, є далеко лекше придержуватися цеї постанови, ніж одинцем.

Члени гуртка повинні самі з книжок і часописей переконатися про шкідливість алькоголю, повинні предплачувати укр. протиалькогольний часопис „Ми Молоді“ з Рогатина. Вони повинні теж освідомлювати о тім своїх найблищих і зєднувати їх в члени кружка. Особливу увагу при тім належить звернути на молодь і жінки.

Кружок „Відродження“ в селі повен подбати про те, щоби засідання Громадської Ради, всякі забави і фестини відбувалися без спіртових напитків.

Коли більше людей в селі зрозуміє шкідливість алькоголю, тоді кружок „Відродження“ повинен постаратися вигнати коршму зі села. Про те, чи має бути в селі коршма, чи ні, має право рішати сама громада. Так каже польський закон. Коли більшість людей в селі схоче, щоби її не було, то її не буде. До того треба в селі перевести голосовання. Як таке голосовання переводити, є описане в маленькій книжочці „Протиалькогольний плебісцит“ за 20 сот. в кождій книгарні. Перевести такий плебісцит в селі це найважніше завдання кружка „Відродження“.

В богатьох наших селах вже переведено таке голосовання і влада позамикала коршми.

Крім того кружок „Відродження“ в порозумінню з „Просвітою“ має уладити в селі кілька викладів про шкідливість алькоголю.

Одним словом: робота кружка „Відродження“ велика і дуже важні, тому такий кружок повинен бути в кождім нашім селі.

Докладнійше про те, як алькоголь нищить наше тіло і про те, кілько грошей ми видаємо на сю отруту, буду писати в слідуючих числах.

Сай Тадей, студ. мед.

Читання з історії України

Про князя Льва I, сина Данилового.

(р. 1264-1300).

В останнім числі писали ми про князя Данила, який — перший з українських князів коронувався папською короною на короля. Він був енерґічний володар і добрий політик, коли мимо татарських набігів і напастий зумів вдержати в одній руці Галицько-Волинську державу і зміцнив її по татарській руїні. Вмер в р. 1264 у Холмі.

По його смерти лишилися три його сини: Лев, Мстислав і Шварно. Лев узяв собі уділи Перемишль і Галич, Мстислав узяв Теребовлю, а Шварно взяв Холм і Белз (з землями, які до тих міст належали і творили ніби окремі малі князівства).

На Волині князював ще брат Данила, Василько, з яким Данило до самоеї смерти жив у великій любові і згоді, так, як колись брати Володар і Василько теребовельський. Василько і Мстислав тримали з Шварном союз, а Лев (найстарший син Данила) тримався з боку, бо був гордий і досить завистний, а може був тої слушної думки, що держава буде держатися лише тоді, як буде в одних руках, а не розділена. Та якби там не було, Лев допустився одного поганого діла, а саме: Шварно віддав дочку за литовського князя Войшелка і цей Войшелк згодом передав цілу Литву під владу Шварна, бо сам не чувся на силах володіти. Таким



Князь Лев I.

чином Литва переходила в склад української держави і то до уділу Шварна. Але Лев позаздрив того Шварнови, молодшому свому братови, і був дуже злий, що Войшелк передав Литву Шварнови, а не йому, Львови. Застав він раз Войшелка у свого стрия (дядька) Василька у Володимирі Волинськім і на підпитку вбив Войшелка. Та цим пошкодив і собі і всій українській державі. Бо по загибелі Войшелка вже ні Шварно не міг задержати Литви, ні Лев не міг її здобути. В Литві засів великий литовський князь Тройден, великий воріг українських князів, який тільки змовлявся з усіма ворогами, щоби ослабити українську державу.

Скоро потім в р. 1269, то є в пять літ по смерти Данила, вмер Шварно, а в рік потім помер і Василько, і волинським князем став його син Володимир. Цей Володимир відзначався великим розумом і наукою; літописець пише про нього, що це був „великий книжник і фільозоф, якого ще не було і не буде“. Він був справедливий і побожний, будував богато церков. Та вмер він скоро, в р. 1289 на хоробу рака на щоці. (Недавно відкопано в підземелях Володимирської церкви людський череп, прогнилий з боку, отже думають, що це череп Володимира Васильковича).

При смерти записав Володимир свої землі стриєчному братови Мстиславови. Таким чином тодішна держава ділилася на двоє: частина була під рукою Льва (Галич, Перемишль, Холм, Белз), а частина під владою Мстислава (Теребовля, Волинь), а це ослаблювало державу, яка все ще була під зверхністю татар, бо і Данилові сини і внуки платили татарам данину і мусіли слухати татарських воєвод, які приїзджали на контролю.

Лев узявся дуже енерґічно до порядковання своєї Галицької держави. З татарами жив він у згоді і навіть ходив з ними на Польщу, заходив аж під Краків, а для свого сина Юрія здобув місто Люблин, який уже за Данила коротко належав до української держави. Це була остання побіда над поляками, бо потім уже поляки почали брати верх над нами.

Ходив Лев і на Литву і на Угорщину та здобув і тримав під своєю владою цілу Закарпатську Україну з містами Ужгородом, Мукачевом, Сиготом і иншими, де побудував свої твердині.

Лев переніс свою столицю з Галича до Львова, який побудував князь Данило і назвав його іменем Льва-город, або Львів-город.

За дозволом татар укріпив свою столицю та відбудував вали й замки, які його батько Данило мусів колись знищити на приказ татар. Він князював у чести й славі майже 40 літ і був пострахом сусідів і своїх воєвод. В цілій державі панував лад і справедливе право.

Перед смертю 1300 року постригся тодішним звичаєм в черці, а владу передав синови Юріеви, який знову зібрав у своїх руках всі українські землі, бо Мстислав умер безпотомно.

Про Юрія І скажемо другим разом.

Що в світі чувати?

Очи цілого світу звернені тепер

на Англію.

Бо нова англійська робітнича влада направду хоче довести до загального замирення на цілій землі. Перший крок в тій справі буде зроблений на конференції в Льондоні в липни або в серпни. Франція довго не хотіла згодитися, аби та конференція відбувалася в Льондоні. Француські дипльомати казали, що на конференції будуть вирішувані справи, найважніші для Франції, тому конференція мусить відбутися в Парижі. Бо добре знали, що в Парижі проводивби нарадами Пуанкаре, а в Льондоні буде проводити ними, їм неприхильний, а за те прихильний Німцям, Мекдональд. Тай звичайно так є, що в чий державі радить конференція, той має найбільший вплив на неї. Але як всі инші держави згодилися на Льондон — то і француви мусять в кінци на него згодитися. Але за це хотять допровадити тепер до того, аби конференція в Льондоні тревала коротко і радила над менше важними справами, а для важніших справ, аби скликано другу конференцію, правдоподібно в Парижи.

Вівторок, 2. липня зібрався перший раз новий англійський парлямент. У королівській промові, яку у заступстві хорого короля прочитав державний канцлер (секретар), сказано, яка буде політика теперішнього робітничого уряду. Отже буде це політика забезпечення мира. Тому Англія буде старатися довести до розброєння держав, передусім на мори, та до доброго приязного співжиття між всіми державами, навіть з большевиками.

Консерватисти і ліберали, що їх Мекдональд побив при виборах, заявили, що і вони піддержать робітниче правительство, але лише тоді, як воно не буде заводити великих змін в самій Англії.

Натомість

Франція

має тепер великі клопоти. 1 серпня мусить заплатити Америці рату 400 міліонів долярів воєнного довгу. Француський парлямент просив відложення тої сплати на пізніше, по льондонській конференції, як Німці заплатять Франції припадаючу частину свого довгу, але Америка не згодилася і 1. серпня треба буде таки заплатити рату. З того приводу президент міністрів Пуанкаре мало що не зрезигнував з президента, а Бріянд з міністра заграничних справ. Але тому, що надходить важна конференція в Льондоні, обидва далі лишилися.

Другий клопіт Франції — це страх, що буде завтра. Бо по закінченню репараційної конференції в Парижи, на якій всі держави погодилися в справах сплати німецького довгу, треба буде опорожнити німецькі землі, заняті по війні француськими та англійськими військами.

Це найдалі до осени має бути зроблене. А що далі? — питають французи. Німці знов кождої хвилі зможуть напасти на Францію, тимбільше, що рівночасно з опорожненням німецьких земель має бути знесена військова контроля в Німеччині. Нині про людське око Німеччина наче розоружена і має мале військо, але за те має міліонові військові цивільні орґанізації, що за один день можуть перемінитися в міліонову армію.

Це добре знають французи і вже наперед дрожать. Француські ґазети навіть пишуть, що як опорожниться німецькі землі та знесеться контролю, то сейчас союзник Франції, **Польща, буде направду в небезпеці**, тим більше, що Мекдональд є прихильний Німцям та нераз говорив, що в Европі треба буде змінити богато границь.

Німеччина,

чуючи за собою Мекдональда і Англію та потрохи також Америку, рішуче жадає звільнення Надрейні і области Зари та знесення військової контролі. Німці навіть вже заявили, що зачнуть сплачувати довги після ухвали паризької конференції щойно тоді, як їх землі будуть вільні.

Рівночасно заграничні часописи доносять, що Німеччина купує заграницею богато золота, що доказує, що Німеччина не така бідна, як вона себе представляла. Тепер по полагодженню воєнних довгів Німці вже не скриваються і показують, що вони мають чим платити довги та й мають ще за що купувати золото.

Ще одно, дуже важне, сталося в Німеччині. Німецький парлямент не продовжив далі закону про охорону республики. Значить тепер кождої днини може вернути до Німеччини з вигнання німецький цісар Вільгельм. А це може бути початком нової світової заверухи.

Небезпека крівавої заверухи тліє також в малій

Австрії.

Там стоять проти себе дві, на військовий лад зорґанізовані і узброєні орґанізації, селянська „Гаймвер“ і робітнича „Шуцбунд“. Обидві сторони горячково зброяться проти себе. Відкрили навіть фабрику гранатів Гаймверу. Кождої хвилі може прийти до перевороту і міжнародних спорів, тимбільше, що „Гаймвер“ зачинає діставати перевагу і його піддержує Мадярщина та Італія, а Шуцбунд піддержує Югославія.

В Польщі

положення далі не ясне. Міністра Чеховича ані не засудили ані не звільнили. Прихильники сойму кажуть, що виграв сойм, бо Трибунал віддав справу на ново соймови і домагаються скорого скликання сойму. Противники сойму кажуть, що виграв маршалок Пілсудскі, бо Трибунал своїм рішенням узнав невинність Чеховіча. Вони кажуть, що сойм не буде вже судити Чеховича, бо до того часу буде сойм розвязаний. Рівночасно влада назначила Чеховіча директором великого „Земянського Банку“, що тепер дістав великий заграничний кредит.

Крім невиразного політичного положення переживає ще Польща тяжку господарську крізу. Найтяжче її відчуває селянство через небувале дотепер подешевіння збіжжа. Знесення дотеперішних обмежень при торговлі збіжжа не змінило тяжкого положення і не піднесло цін. Тай нема надії, аби положення скоро поправилося.

Тяжкі часи переживає також польський промисл. Найбільші залізні фабрики мусили або звільнити велику частину робітників, або зменшити число робочих днів в тиждни з шість на 4 або і на два дни.

В ткацьким промислі в Лудзі з 96 тисяч всіх робітників тільки одна пята працює 5 днів, а решта працює 4, 3 а навіть 2 дні тижнево.

І добування та продажа вугля зменшилася.

Будівельний рух цілком завмер цего року, бо нема кредиту.

А тут держава, замість полекші, заповідає, що піднесе залізничу оплату о 20%. Через те подорожіє опал, цукор, машини, словом все що треба перевозити залізницею, а за це подешевіє масло, збіжжа, яйця, худоба — значить все те що треба вивозити за границю. В

сусіднім Радянськім Союзі

також не ліпше. Голод кріпшає з дня на день, а рівнсчасно множаться всюди заворушення. Бо большевицька влада наказала силою забирати запаси збіжжа від селян. А це приневолює їх силою боронити. Кажуть, що донські козаки піднесли велике повстання та навіть побили большевицьке військо, вислане проти них. Рівночасно зі здавлюванням повстання карається богатших селян в той спосіб, що відбирається їм землю. Дотепер відібрано їм коло 170 тисяч морґів землі і творяться на них большевицькі кольонії. Арештованим, тому що нема хліба, большевики не дають їсти і кажуть, аби харчі доставляла їм їх родина.

Велику надію покладають тепер большевики на Англію, на робітниче правительство Мекдональда. Вони сподіються, що Англія наново зачне з ними торгувати і навяже дипльоматичні зносини та що позичить їм гроші.

І від Американців сподіються позичити грошей, тим більше, що тепер виїхало з Америки до Рад Союзу коло 80 фабрикантів і банкирів, аби придивитися большевицькій господарці. Навіть американський дорадник в Польщі Девей, поїхав до большевиків. Його вони возили по цілій Україні та показували її богацтва. Кажуть, що Девеєви Україна дуже подобалася та що він мав обіцяти, що американський промисл і капітал готов винаймити українські копальні і їх далі розбудовувати.

Та рівночасно большевики не забувають своєї роботи. На 1 серпня, на річницю виповідження світової війни вони наказали комунистам у всіх державах викликати кріваві заворушення та революцію.

В инших державах нема нічого замітнішого. В

Китаю

приходить до цілковитого замирення, бо ґенерал-повстанець Фенґ, погодився з противником Чанкайшеком, дістав кілька міліонів долярів і виїздить за границю. В

Індіях

трохи успокоїлося, бо англійсько-індійський віцекороль виїхав до Англії і там мають рішити, які уступки треба буде поробити Індусам, аби їх заспокоїти.

Єгипетський король Фуад

далі подорожує по Европі і збирає почести. З Німеччини виїхав до Чехословаччини, а звідтам поїде до Швайцарії. В

Еспанії

велика радість, що віднайшлися її три найславніші летуни, що з браку бензини мусіли сідати на море і в літаку-гідроплянї, що може плавати по воді, блукали та боролися через 6 днів з грізними филями Атляннтику, доки їх не вратував англійський корабель. За те Еспанці дуже вдячні Англійцям, бо вже думали, що їх летуни пропали. В

Персії,

король-шах здавив повстання, що було вибухло проти него так, як в Афґаністані проти Аманули.

Зновуж в сусіднім

Афганістані

далі йде війна між племенами. Вірний Аманулі Надір-Хан, колишний його міністр розбив повстанчі війська Габібули та облягає столицю держави, Кабуль. Можливо, що Аманула ще поверне до своєї держави. В

Америці

журяться тепер жнивами і цінами збіжжа. Через посуху, кажуть, жнива будуть далеко гірші як минулого року. Обчислюють, що в Зединених Державах зберуть збіжжа о одну пяту менше, а в Канаді аж о одну третину менше. Та це ще непевне. Натомість американські селяне дістали иншу поміч. Американський уряд признав їм 500 міліонів долярів дешевих кредитів на їх господарські потреби. Це сильно селян підратувало.

Між

Чехословаччиною а Мадярщиною

прийшло до дуже острого спору. На граничній мадярсько-словацькій залізничній стації мадяри арестували одного чеського залізничого урядника, під замітом шпіонажі. Чехословаччина зажадала, аби Мадярщина його негайно випустила, а коли мадяри цего незробили, Чехи перевали залізничий рух на тім шляху. На це Мадярщина зажадала, аби Чехи сейчас наново пустили залізничий рух, бо інакше мадарські залізниці цілковито спинять залізничий рух з Чехословаччиною. Якби це сталося, то Чехи понесли великі втрати, бо через Мадярщину Чехи богато фабричних виробів вивозять до Югославії та Румунії. В

Аргентині

теперішний президент завів диктатуру та править державою, як йому подобається, не питаючи парляменту. На останнім засіданню послипротивники остро виступили проти диктаторської політики президента. На це вдерлася до парляменту вулична товпа, мабуть підплачена правительством і вигнала опозиційне послів на вулицю. В наслідок цїх подій відносини в Арґентині загострилися і сподіються революції.

Бараболі замість мила та бензини.

Як сполочені бараболі розітремо на терку на кашу та ними два рази перемнемо кольорову хустку чи блюзу, а пізніше ще сполочемо оцтовою водою — то блюза чи хустка стане така чиста, якби її виполокав у воді з милом чи миляним порошком.

Також брудне білля можна випрати при помочі бульби. Її вариться, але так, аби була ще трохи тверда та не розсипалася в руках та нею добре натирається біля і пізніше переполікується. Від бульби біля буде біліше як від мила.

Вода, в котрій варилися бараболі, або їх лупина, добре чистить блящані посуди.

Лупина з бульби, покраєна на кусочки та перемішана з водою, добре миє скляну посаду. Навіть старі плями пускають.

БУРІ І ЗЛИВИ.

В Болгарії шаліла недавно грізна буря з градом та заподіяла великі шкоди. 11 людий втопилося.

В перших днях липня перейшла страшна буря—гураґан понад Австрію і Німеччину.

В місті Зальцбурґ повирила дерева в парку, повиривала з домів вікна та двері. У воздусі неслися такі маси куряви, що не видно було на крок перед себе. У Відни вітер кидав людей на землю і первертав візки з дітьми. Богато людей ранених, один лікар вбитий.

В Берліні буря була не така сильна, зате надав дуже зливний дощ.

В Босни шаліла вівторок 2. липня сильна буря. В рвучих потоках втопилося кільканайцять людей та цілі стади овець.

Дуже сильна буря шаліла в четвер пополудни понад Німеччиною та західною Польщею. В Баварії зливи і град знищили засіви, повиривали телєґрафічні стовпи. Кільканайцять людей на полях згинуло від грому, двох робітників вбив стовп телєґрафічний, а на озері затонула лодка з двома особами. Воздушна труба розносила сіно. В Леґніци вихор пірвав був кількох людей і підніс в гору та кинув пізніше на землю. Близько Мінхен вихор витиснув в поспішнім поїзді всі вікна і ранив 35 подорожних, а коло Посави близько Відня буря позривала майже всі дахи з домів. На торговоці в однім місточку вихор пірвав сіно з кільканадцяти возів і розніс його по цілій околиці. В деяких сторонах град побив овець, курей, навіть одного чоловіка. Всюди понищив засіви і сади.

Пізніш з четверга на пятницю шаліла страшна буря над Варшавою й закінчилася зливою. Вихор поперивав телєґрафічні і електричні дроти.

В нас, на щастя, в той день була гарна погода.

Як ратується потопельника.

Хто не вміє пливати, хай підчас купелі не запускається на глибокі місця. Також, хто легко дістає корчі на ногах та руках, хай радше не йде на глибину.

Колиж комусь, мимо його волі та обережности приключиться небезпека тонути, то хай старається задержати спокій і положитися горілиць на воді, та руками та ногами вдержує себе на поверхні.

Підчас ратовання потопаючого треба його рукою так ухватити, аби він своїми руками не міг хопитися ратуючого, бо тоді обидва потонують. Найліпше вхопити його ззаду попід пахи лівою рукою, а правою плисти. Добрий також спосіб — хапати за чуприну.

Як потопельника витягнеться з води і він блідий як стіна, то це знак, що він ще не задусився, лише зімлів. Як він синій — то вже заходить небезпека, що задусився. В обох випадках треба найперше вилити з потапельника воду з грудей. В тій цили кладеться його животом на щось підвищеного, на колоду, камінь, або звинений одяг так, аби голова і уста спадали трохи до низу. Тоді натискається на плечі, аби витиснути воду. Можна також перегнути його через підставлене коліно.

По відданю води, треба пальцем вибрати з уст болото, пісок, так само з носа і зачинати пробувати через штучний віддих привернути життя. В тій цили кладеться людину горілиць, під плечі підставляється якесь підвищення, наприклад змотаний одяг, камінь, сніп, стається ззаду за головою, береться потапельника за обидві руки і то витягається їх в зад, то в перед на груди. В той спосіб груди ростягаються та стискаються і легки зачинають дихати. Розуміється, що лише тоді, як людина ще не вмерла.

Як лише побачиться рух серця— треба перестати рухати руками, а скріпляти рух серця. Найперше треба постукати пальцем в околици серця а пізніше добре натирати тіло сухими шматами. та подати напитися вратованій людині якогось напою: вина, коняку, і прикрити, аби їй було тепло.

Як недалеко до лікаря, то чим скорше до потапельника треба його закликати.

—о—

ЩО ЧУВАТИ В НАШІМ СЕЛІ?

ЖИВЕМО ПОВНИМ ЖИТТЯМ! З Монастирця, пов. Жидачів пишуть: Наше село до війни було цілковито закацапщене і потопало в кромішній тьмі. Одиноким „прибіжищем“ для всіх була коршма. В році 1911 гостка свідомійших одиниць влаштувала в селі просвітне віче, на яке запросила провідників просвітного руху з сусідних сіл: Мельнича і Володимирець враз зі соколами, та і це віче розбили кацапи.

Світова війна змінила все. Особливо визвольна війна отворило людям очі і дала їм пізнати, хто вони і чиї діти. Знайшлися люди, які щиро і з повною посвятою взялися до народної праці, усуваючи поволи всякі перешкоди.

Першим кроком в 1924 році було заснування кооперативи, яка дотепер розвивається дуже гарно і є найсильнійшою кооперативою в окрузі. Дотепер закуплено кооперативою кружлівку, трієр, ланцухові борони, сіялку і молотілку. В тім же році засновано читальню „Просвіти“, яка нині числить до 400 членів. Аматорський гурток при читальні дав досі у себе і по селах 38 вистав. Взагалі, молодь бере живу участь в народній роботі і богато причинюється до культурно-освітного піднесення села.

В році 1925 засновано хор, який крім співу церковного дав кілька концертів з нагоди святковання шевченківських, просвітних і кооперативних свят, як також виступав на фестинах.

Майже кождого року переведено збірку на „Дар Просвіти“, „Рідну Школу“, Інвалідів і т. д. Влаштовано кілька відчитів при громадній участи слухачів. Все те свідчить, що Виділ читальні совістно сповнює завдання і нині наше село є взірцем журавенської філії „Просвіти“. На найбільше признання в тій важкій просвітній роботі заслуговують: Андрій Порціна, Микола Шараневич, Іван Мазур, Семен Брич і Козак Михайло.

Одно лише невідрадне явище слід напятнувати. В нашім селі є дві жидівські родини і живеться їм не зле, бо арендують до 30 морґів поля. Крім того одна родина держить шинок з пивом, а друга — торговлю мішанних товарів, яка також не зле розвивається, бо наші люди ще не всі навчилися розуму. Схаменіться люди! Виж таким поступованням підкопуєте самі себе. Ви підкопуєте найбільшу вашу економічну твердиню кооперативу, від якої залежить ваше господарське піднесення, ваш добробут. Попирайте лише рідну торговлю і ідіть все за кличем: „свій до свого“, бо від того буде залежати будучність не лише вашого села, але й будучність нашого народу. А ви, громадяни, посилайте своїх дітей до читальні, нехай вони від тепер привикають до праці для загального добра чи то в хорі, чи в амат. гуртку. Не слухайте виродків і баламутів, що вас відмовляють від того. Памятайте, що лиш наука і освіта виведе нас на шлях, яким д йдемо до національного визволення і кращої майбутностн.

Тому ставайте всі в ряди і беріться широ до праці в імя одної великої визвольної ідеї.

Просвітянин.

———

Кооператива чи коршма? Велика і славна колись наша Горожана Велика зійшла нині на „Тиндиринди“. Селом далі управляє байрат зложений з 12 перед воєнних хр... з наказним комісаром. На великім, бо більше як 200 морґовім пасовиску нема де худобини попасти, бо що ліпше, то іде у винайм, а друге, як не занесе намулом, то випалить літом сонце, та хоч не хоч, мусять люди худобину годувати літом на стайни.

Маємо також і ліс, но господарка в нім пожалься Боже.

Маємо дві кооперативи: позичкову і споживчу. Перша з них під управою старого 70 літ директора Гуменного розвивається досить добре, друга з них, замість розвиватися заледви животіє, бо сидить в ній „дри-ніс“, що тільки уміє викидувати членів за барки з кооперативи та видирати з рук газету „Нар. Справу“, бо каже „кооператива не читальня“. На віщо тоді платити за ґазету, коли не вільно її брати до рук. Чи може ґазети тільки для вас пане Лучок і вашої жінки, замість пончіх?

Дві сали коопер. дому, місто ужити на що пожиточного, віддано неробі—дармоїдови під шинок, де пють бомбами Львовске і Шмораки... то грають старого перед-воєнного фербля, нераз далеко в ніч, та виспівують глубоко-патріотичні напіви в роді „трай-ля-ля-ля“. Ще більше можнаби написати про нашу Горожанну, але доброго мало, лише саме лихе.

Варто, щоби Ревізийний Союз заглянув трохи ліпше в нашу кооперативну господарку і зробив її вже раз направду кооперативною, а не коршемною.

Кооператор.

Дописувач з Почара. Просимо того дописувача, що написав нам ще в травні допис з Почара, пов. Сколе (поміщ. в 19 ч. „Н. Справи“) подати двох свідків, що секретар читальні і член Ради Надзірної пересиджує в Хаїма, (чи його там бачили?), бо діткнениий тим дописом чоловік з Почара просить нас о спростовання, що це неправда. Коли дописувач з Почара (підписаний „обсерватор“) не подасть нам до дня 1. серпня свідків, які би це потвердили, що секретар читальні був у Хаїма і як часто і говорив, що кооператива не буде істнувати довго, та коли не подасть, кого мав точно на думці, то ми виявимо в ґазеті його імя і назвиско, бо ми вже давно писали, що авторів неправдивих дописів будемо публікувати в ґазеті.

Дописувач з Мошкович нарікає на війта, що попродав громадські дуби, дав розвалитися цегольни, виїв доброго писаря і т. д. Винні тому байдужі радні тай ціла громада.

Я. Б. Польський осадник нарікає на здичіння осадницьких синів, що нападають на других осадників та на спокійних українських хлопців і розпочинають бійки. Пізніше доносять на поліцію, що „гайдамаки“ на них напали і виговорювали на „паньство польське“. Через те кільканайцять наших хлопців з Бариша кілька місяців пересиділо в тюрмі.

Допис писана по польськи — тому не можемо цілої помістити.

Голод і нелад на польських кораблях. Андрій Гальків з Журова нарікає, що як їхав до Америки, то еміґрантів морили і годували поганими харчами на польських кораблях з Ґданська до Анґлії. Давали неполокану і необирану бульбу, пісну кашу і оселедці. Корабель старий і скрипів, як чобіт на скрипах, що аж лячно було. Як в Анґлії пересілися на анґлійський корабель, то наче з пекла дісталися до раю.

О. І. зі Снович. Нарікає, що в кооперативі нелад, що управа не дбає за кооперативу, що не забезпечила її перед зловживаннями крамарів. — Чомуж Ви того не говорите на Заг. Зборах кооперативи?

Поради в справі виїзду до Канади, Арґентини, Америки, Бразилії, Німеччини. Найточніші поради, для тих, що хотять виїхати за границю уділює Українське Т-во Опіки над Еміґрантами у Львові, вул. Городецька ч. 95.

Це товариство заступає еміґрантів перед владою, боронить перед визиском корабельних товариств і стоїть в зносинах з україн. товариствами в Америці. Тому питайте всіх порад в тім товаристві. На відповідь треба залучити значок за 75 ґрошів.

Еміґранти тернопільського воєвідства повинні звертатися до Кружка Тов. Опіки над Укр. Еміґрантів в Тернополи, вул. Пілсудського ч. 6, еміґранти зі станиславівського воєвідства до бюра Тов. Опіки Н. Укр. Еміґр. в Станиславові, вул Лелевеля ч. 22. I поверх, а самбірського повіту до Кружка Товариства в Самборі, вул. Шопена ч. 6.

Ставаймо всі в ряди передплатників „Народньої Справи“!

Бачиш невірний Томо! Вже надобре пересвідчився, що біда помежи людий ходить. Нераз змучена на чворачках лізе, коби лиш доповзти і тебе за гичку лапнути. Тоді ти пропав! Бо біда тобі з гори освідчиться: Останy з тобою вірно аж до смерти.

Що тоді зробиш, як не зможеш доброго стусана під печінку ій дати, щоби від неї відтрястися?

Будеш плакати і гудіти, а огида огорне тебе холодними раменами коло шиї і буде реготатися з тебе з цілої сили.

Таке сталося ось тепер бідному селянинови Семкови Ш. з Фірлеївки.

Мав коровицю, попасав її таки на власнім пастівнику, в руках на мотузочку. Доглядав її, як ока в голові. Як трава проїлася, міняв у жидів за другу коровицю. І так попихав біду наперед.

Тішився, що його рахунок добрий, бо звичайно жиди ще доплачували йому по пару долярів.

Та біда не спить. Семкова коровиця нагло занедужала і таки того самого дня мусів її дорізати.

Кілько то було плачу і нарікань! Бо в селі без молока таки нема що робити. До великої біди чіпається звичайно мала біда.

Мясо з дорізаної корови по новому законови, невільно селянинови без ветеринарських оглядин, продавати. Семко мусів спровадити з Олеська ветеринаря своїм коштом.

Де взяти гроший на другу корову? За спродане мясо корови не буде.

Чому ти Семку не забезпечив своїї кормительки від загибелі в Редакції „Народньої Справи“?

Це міг ти дуже легко зробити. Прокуривби одну пачку тютюну, або випив два келішки горівки менше в місяць і „Народня Справа“, булаби зробила з твоєю бідою коротку справу.

В додатку, навчивсяби з „Народньої Справи“, доброї господарської практики і порад. Кілько там ріжних новинок для селян пишеться.

Нераз одна порада чи осторога, принесе селянинови більше користи, як ціла річна передплата цеї доброї ґазети. Це все собі злегковажив.

Так роблять всі, до просвіти і поступу ліниві, а на гроші скупі селяне.

Добре пословиця каже: „Ліниний два рази одно робить, а скупий два рази на однім тратить“.

Це сповняється.

Вони жиють в темноті, від культурного світа відірвані. Не знають, що роблять і на злі дороги легко податливі. Даються скоро настрашувати, отуманювати та визискувати ріжними обманцями. Ходять пригноблені, збідовані і обшарпані.

І не жаль булоби тих добровільних мучеників, якби ходило лише о них самих. Найби за свій глупий розум покутували.

Та тут йде також о їх дітий, яким вони наказують також в темноті за дверима культурного світа сидіти і заслонюють перед ними вікно, котрим глядить кождий культурний нарід та слідкує за дорогою до кращого.

Наше вікно, котрим ми селяне Українці глядимо у широкий світ і слідкуємо за дорогою до кращого.

є наша селянська ґазета „Народня Справа“.

Десятки тисяч українських селян передплачує і читає цю дешеву і для селянина зрозумілу ґазету. „Народня Справа“ є пульсом цего могутнього селянського тіла, в якому кипить здорова кров.

Ця велика родина, висказує в „Народній Справі“ свою волю до кращого життя на будуче, виявляє свої болі і журби, подає своїм членам ріжні поради, остерігає перед ворогами, супостатами і обманцями, учить господарки і хову тварин і птиці та як їх в разі недуги лічити, дає правні поради в справах судових і податкових, подає ріжні хиби і недомогання других народів і новини, що в світі діється та якз лихом боротися.

Згине кому худобина або задля тяжкої недуги муситься її дорізати, виплачує „Народня Справа“ 120 зол. запомоги.

Чи це не є благородне діло?

Де ти, Семку, був, що цего не знав?

Господарі селяне! Ставайте в передплатники — „Народньої Справи“. Ставайте в члени одного могутнього селянського тіла, в якім кипить здорова кров. Най число передплатників збільшиться на міліони українських селян.

Перечитуймо пильно ґазету „Народньої Справи“ і нагинаймо наші діти до просвіти.

Цим способом уліпшимо свою долю і то в короткім часі. Бо голос нашого дзвона буде тоді могучий, перед яким кождий з пошаною голову вклоне.

Олекса Крит,
селянин Фирлеївка—Красне.

КОВАЛІ.

В гарячій кузні ковалів горстка
Твердо залізо кує гаряче,
Схолодне трошки, зараз вкладає
Поміж вугілля сильно жаряче. —

До них підходжу з молотом своїм:
„прийміть до праці“ я став прохати
і так куємо сильні підкови,
підкутим лекше в гору ступати. —

Щоби всі були добре підкуті,
на те працюєм, поки сил стане,
гора висока, важка дорога,
то легко впасти в пропасть, моспане—

Ковальська праця дуже тяженька,
Се признасть кождий, навіть нероба;
Ніхто лінивством нїщо не зробить,
Лінивство, кажуть, тяжка хороба.—

Хоч з нас і воріг часом сміється,
На се уваги ми не звертаєм,
Куємо дальше, як буде треба,
Трівкі панцирі й шоломи маєм. —

У нас є мало ковалів добрих,
Та є надія, що нас збільшиться,
Хоч тяжка праця, солодкий овоч,
викутий овоч сріблом міниться.

Ми дальше куймо, не покидаймо,
Не уважаймо на перепони,
Некай глузує воріг, як хоче,
А ми йдім дальше, ширшаймо гони

Маймо сю сильну віру й надію,
Що наша кузня хосенна стане,
Добро, що вийде з нашої кузні,
Ще і потомству в пригоді остане.

Написав **А. Горуцький.**



КАЛЄНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Липень 14—20.

14. Неділя 3. по Сош. Кос. і Дам.
15. Понеділок, Пол. Риз. Пр. Бог.
16. Второк, Якинта мч. і Анатол.
17. Середа, Андрея Крит. св.
18. Четвер, Кирила і Методія, ап.
19. Пятниця, Атаназія Атон. прп.
20. Субота. Томи і Акакія прп.

Як нарід приповідає:

Прийшов Петро—вирвав листок, прийшов Ілія — вирвав два.

Бабське літо по Петра тілько. По Петру — то й по теплу.

□ **Через 21 літ вязнив в стайні рідну дитину.** В Ташкенті що належить до большевиків, поліція дізналася, що один селянин замкнув в стайни рідну доньку. Казали отворити й побачили страшний вид: на купі соломи сиділа цілком сива 27 літня донька господаря, ціла в бруді, бо 27 років не мита. На лици були великі зморшки, а очи майже сліпі. І говорити не вміла. При допитах батько дитини розповів таке: Як донька мала 6 літ, висипалися на її тілі білі міхурці. Він думав, що це проказа. Аби люди не виганяли його доньки з міста камінням, так як це робили з усіми прокаженими, він її замкнув і годував в стайни. Тепер лікарі переглянули нещасну дівчину та переконалися, що вона цілком здорова. Хто завинив? Здається безпросвітність батьків.

□ **Дротяні перешкоди на просторі 5 тисяч кільометрів.** В Зєдинених Державах Америки не можна продавати ані пити алькоголевих напитків. Але саме через те розвинулася потайна торговля напоями. Найбільше перепачковують їх з Канади. Аби тому запобігти хоче Американська влада здовж канадійської границі побудувати дротяні, колючі перешкоди, такі самі як підчас війни будовано здовж окопів.

□ **Кілько є жидів в жидівській державі.** По війні у відібраній від Турків Палестині вроблено жидівську державу під опікою Анґлії. Але жиди не дуже з неї задоволені. Бо нині Палестина це на пів пустиня. Крім того самих жидів в Палестині дуже мало. В 1920 році було їх лише 60 тисяч на 700 тисяч всего населення, значить один жид припадав на 12 Арабів. Нині є їх трохи більше, але також не богато, бо лише 150 тисяч, або мало що більше, як у Львові. Тай то не знати, чи за пару літ їх знову не буде менше, бо наприклад минулого року приїхало до Палестини $2\frac{1}{4}$ тисячі жидів, а виїхало 5 тисяч. Втікають, бо побачили, що там треба самому тяжко робити, бо „ґоїв“ нема, а Араби це не „ґої“ і не дають Жидам спокою в їх державі.

□ **Папа їде на вакації.** Кажуть, що папа рішився в літі покинути Ватикан та виїхати до дарованої йому Італією палати поза Римом. Буде це перший виїзд папи з його держави за останніх 60 літ.

□ **Битва поліції з бандитами.** Перед кількома днями 5 перебраних бандитів напало у Віґензові, в корінній Польщі на польського священника та зрабували йому 6 тисяч зол. готівки і богаго дорогоцінностей. При відході зачали стріляти до священника та зранили його в руку, а його сестрінку в голову. На другий день поліція окружила з усіх сторін ліс, куди вони втекли та зачали з ними правдиву війну. По довшій облозі лісу, до якого скрилися бандити, що тревала кілька днів та в якій взяли участь 1000 поліцаїв — вдалося бандитам втечи.

□ **Помічні погної подешевіють.** Є три великі погноєві промисли, що виробляють азотові погної: промисл чілійської салітри в Чілі, в південній Америці, що робить чілійську салітру і розсилає її по цілому світу, хемічний німецький промисл, що робить штучні салітри, та так звані мішані погної та анґлійський хемічний промисл погноїв. Крім того є в Норвеґії ще промисл норвежської салітри з вапна і воздушного азоту, та менші промисли, як наприклад польська державна фабрика в Хожові, італійські та чеські фабрики. До тепер всі ті фабрики побивали себе і одна наперед другої знижували ціни. З того користали селяни. Тепер німецький, чилійський, анґлійський та норвежський азотовий промисл заключили між собою спілку і на будуче будуть працювати в порозумінню між собою не роблячи один другому конкуренції. А щоби селяни не думали, що ця згода відбувається їх коштом, обнизили ціни погноїв на 6 процент. Не знати тільки чи пізніше знову не віднесуть.

□ **Найшли великі зложа міди на Волині.** В костопільськім повіті на Волині відкрито зложа міди. Тепер комісія знавців — ґеольоґів прослідджує зложа точніше та по скінченню дослідів скаже, чи тої міди є тільки, що оплатиться її добувати чи ні. Дотепер прослідженo простір коло 50 морґів і всюди найдено мідь більшими або меншими гніздами в базальтовій скалі.

□ **Убивства й инші злочини.** В Губичах пов. Добромиль Сузанна Мелиш задусила свою дитину а трупа сховила в шафі. Її арештували.— В Махові вбив О. Ґрезда свою жінку Анну, а потім підпалив хату, щоби труп згорів. Але на згорищах знайшли трупа і вислідили, що він убив жінку. — В Явірнику руськім пов. Сянік на весіллю побилися парубки так, що два з них, Шпилька і Колотило, вмерли від побоїв.

□ **В обіймах морської потвори.** На морськім побережу в південній Франції сталася недавно така подія: приїхав з Америки молодий пан та пані, обидвоє дуже добрі пливаки та цілими годинами купалися і плили в морю. Нараз Американець зник під водою. Жінка подумала, що це він дав нурка. Але як він довго не випливав, занурилася вона, там, де він зник під водою, і побачила страшний вид. Її чоловіка омотала осьмираменна потвора, що називається поліп. Виринувши, наробила крикулта стала благати помочі. Зараз кину ися та поміч та заки повідтинали рамена, Американець втопився. Поліп — це морська потвора, що має вісім рамен, подібних до рук, якими так присеться до зловленої риби чи людини, що треба аж рамя перерізати, аби відірватися.

□ **Електрика вбила чоловіка і жінку.** В Торуні на Поморю зауважила жінка веркмістра елекрівні, що дріт її бездротного телеґрафу (радіо) спав зі стовпа і звисав з дроту електричного світла. Хотіла стягнути звисаючий дріт, та як лише вхопила за нього рукою, впала безпритомна на землю. Це побачив її чоловік і прибіг її ратувати. Та ледви діткнувся її тіла — впав також мертвий побіч неї поражений електрикою. Спроваджений лікар ствердив у обох смерть від електрики. Подаючи отце до відома наших читачів перестерігаємо, аби ніколи не пробували дотикатися ані підносити електричних дротів, бо електрична сила може на місци вбити.

□ **Нема то, як злодіям та горлорізам.** Варшавські тюрми завели в себе дуже цікавий звичай: пускають найнебезпечніших бандитів і горлорізів на відпустки для поратовання здоровля. Перед кількома місяцями один такий горлоріз Гімек на відпустці зарізав одну служницю. Нічого тут дивного: відпочав і зачав наново давну роботу. Перед кількома днями варшавська поліція знову арештувала одного такого „урльопника“, Пустельника. Він був засуджений на 4 літа тюрми за підроблювання грошей. По двох роках його пустили на відпустку для поправовання здоровля, хоч він був сильний як медвідь. З відпустки, розуміється, він не вернув. Аж тепер його другий раз зловили, як наново заложив собі фабрику грошей. Кажіть, чи не добре нині горлорізам та бандитам?

□ **Курс Шовківництва.** В днях 15—17. липня ц. р. устроює Відділ Шовківництва Кр. Т-ва „Сільський Господар“ у Львові, курс шовківництва для вишколення інструкторів шовкіництва. На курсі будуть читані лекції зі всіх ділянок шовківництва і переводжені практичні вправи в годівлі шовкопрядки та в плеканні білої шовковиці. Теоретичне навчання буде ілюстроване світляними образами. Курс відбуватиметься на Досвідній Станиці Т-ва, на якій переводиться зараз зразкову годівлю шовкопрядки, і на якій заложено питомник шовковиці. На курс будуть приняті всі інтеліґенти, що цікавляться справою шовківництва, як також ці з поміж селян, що мають деяку підготовку в сільсько-господарській освітній роботі (покінчені школи й курси с г.). Курс є безплатний. Зголошення приймається до дня 14. липня ц. р. Відділ Шовківництва. Товариство „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморовича 20.

□ **Цукор знову має подорожіти.** Польські цукроварники зажадали від влади дозволу на підвижку цукру Від жовтня він мавби подорожіти о 20 процент, значить коло 20 ґрошів на кґ.

□ **Якого де надіються врожаю садовини.** Полуниці (трускавки) всюди перезимували добре і всюди рахують на добрий врожай. Таксамо добре перезимували порічки і аґрест і добре відцвили. Натомість богато малин померзло, передусім в Німеччині, де їх дуже богато плекають. Черешні тільки в Анґлії добре зародили. В Німеччині, Франції та Чехословаччині богато черешневих дерев цілковито пропало від морозів, а ті що вратувалися, майже нічого не зародили. Тому черешні будуть дорогі. Ліпше перезимували та відцвили вишні. Сливи краєвих пород перезимували ліпше, шляхотні роди гірше. Можна надіятися трохи меншого, як середного врожаю. Грушi потерпіли сильно від морозів. Ще найліпше зародять вони в Анґлії, натомість Чехи та Німці сподіються малих врожаїв. В Америці надіються половину меншого збору, як минулого року. Яблоні в середущій та західній Европі перезимували і відцвили добре. В Чехословаччині наприклад сподіються цего літа навіть ліпших зборів яблок, як минулого року. Виходить отже, що загалом врожай полуниць, аґресту та порічок повинен бути добрий, черешень лихий, вишень трохи ліпший, сливок гірший від середнього, грушок лихий, а яблок добрий. В нас і врожай яблок буде лихий.

□ **Відфотоґрафували місяць.** Американські вчені відфотоґрафували недавно через сильно побільшуючі та приближуючі шкла місяць. Довго мусіли ждати на відповідну хвилю, коли воздух буде такий чистий, що дозволить поробити як найвиразніші знимки. Вкінці діждалися такої хвилі і через цілих 8 години фотоґрафували місяць. Через скла вийшли фотоґрафії такі виразні, якби їх робив з віддалі 300 до 400 км., значить так якби місяць від нас був так близько, як наприклад місто Київ або Варшава. На фотоґрафіях виразно видно всякі гори і долини. Тепер вчені слідять, чи не дасться на тих знимках через побільшуючі скла найти слідів, які доказувалиб, що на місяці живуть люди. Дотеперішні досліди знимок не дали ще жадного такого доказу. По цих знимках будуть вчені старатися, ще близше склами притягнути місяць і ще докладніше його відфотоґрафувати.

□ **5 осіб розірвали ґранати.** У Велицьку, ковельського повіту найшли пастухи ґранат з війни та хотіли його розібрати. Наступив вибух і 4-ох розшарпало на смерть, а других 4-ох ранило. Подібне нещастя лучилося теж в Зборишівцях, гороховського повіту, де ґранат розірвав 17-літнього хлопця. При тій нагоді звертаємо увагу наших читачів, аби повчили дітей про небезпеку від найдених ґранатів. Як де їх діти найдуть, най сейчас повідомлять громадський уряд, а той най дасть легко перенести в безпечне місце і закопати.

□ **Сніг серед літа.** Минулого тижня через кілька днів в цілій середущій Европі було холодно. В північній Італії, в Альпах впав був навіть сніг. Була це не аби яка не сподіванка, для тих що виїхали в гори купатися і грітися на сонці. Як рано повставали, то замість літа побачили довкруги білий сніг і зиму.

———



ЩО ПО ЧОМУ.

Львів, 8.VII. 1929.

Збіжжа: Пшениця 43 до 45; жито 23 до 24; ячмінь 20 до 21; овес 22 до 22½; кукурудза 30 до 31; гречка 28 до 29; лубін синій 25 до 26 зол. Ціни не змінені.

Паша: сіно по 7 до 10 золот.; солома 4 до 5; житний грис 13 до 15; пшеничний 14 до 15; макухи 43 до 44.

Масло — молоко — яйця.

Маслосоюз платив дня 6. VII. за масло пріма експортове (солене) 5·20 зл.; за десерове I. кляси в бльоках по 5 до 5·10 зол.; за яйця по 9·40 зол. за копу. за молоко по 30 ґрошів за літру. За сметану 1·40 літра. Ціни яєць легко звижкують.

Свині: Різня Рукера на Звесіню під Львовом платить за беконові свині по 2·05 до 2·15 зол; за мясні по 1·85 до 2·25; за опасові 2·15 до 2·25 зол. за кґ. живої ваги, значить свині легко подешевіли.

Гроші: доляр 8·90; у вільній продажі 8 88; німецька марка 2·12 зол.; швайц. франк 1·71; французький франк 0·34; бельґійський фр. 1·23; фунт стерлінґів 43; чеська корона 0·24.

—з—

Господарські пригадки на липень.

Приготовіть грабки до коси, серпи, граблі, перевесла.

Випрятайте стодолу і оборогн для нового збіжжа.

Прилагодьте снопові драбини, насіння на зелений погній по стерни.

Сейчас підорюйте стерню та заволочіть. Сійте зелений погній та ріпу стернянку.

По роботі вечером змивайте коням ноги, живіт і груди.

Щодня чешіть коней та зривайте гниди ґедза.

Замовте собі насіння озимини та сівалку.

Не корміть коней свіжим сіном, житом, вівсом, аби не хорували на кольки.

Вивозіть на стерні погноєве вапно та мілко приоріть.

Забезпечіть проти пожару сіно і збіжжа.

Коло хати держіть бочку, наповнену водою на випадок пожару.

Гній добре втоптуйте та поливайте водою.

Коней напувайте перед їдою.

Не вяжіть великих снопів, не вяжіть їх затісно, особливо тоді, як дуже пашні та не ставте великих полукіпків.

Попідпирайте овочеві дерева, що буйно зародили.

Зрізуйте посохлі від морозу залузкою дерев, а самі дерева підливайте докруги стовбура попід краї корони гноївкою.

Засмаровуйте глиною з вапном рани від морозів.

—з—

Як дійти до доброго насіння збіжжа.

Найліпше спровадити добірне насіння з насінної фірми і ним засіяти своє поле. Але і це не завсіди добре, бо ануж спроваджене насіння не відповідне на новий ґрунт та підсоня. Крім того добірне насіння дорого коштує і не кождого стати на це. Тому треба деколи інакше собі радити.

Перед жнивами треба обійти поле і переглянути, де росте найліпше збіжжа. Треба перевірити, чому воно ліпше від другого. Як це тому, що ми під нього ліпше погноїли, або що воно рідше, або що там була ліпше вироблена земля — то таке збіжжа, хочби і гарніше, не є в дійсности ліпшим від другого збіжжа на гіршім постою. Колиж воно якимсь иншим дивом вродилося на гарніше та коли воно визначається ще другими добрими прикметами, наприклад має тверду солому і не вилягає, не видно іржі на його стеблі та листю, колос довгий, повний, а зерно грубе і тверде, то таке збіжжа варто зібрати окремо і з нього старатися розмножити нове ліпше збіжжа. Не треба богато такого збіжжа. Вистарчить як з цілого загону в той спосіб зберемо два снопи такого вибраного збіжжа і окремо вимолотимо та засіємо: На другий рік можемо мати з нього вже стільки насіння, що вистарчить його на цілий морґ. Зібране добірне колоея з найліпшого та найвитревалішого збіжжа треба перед молоченням ще пересортувати. Передусім треба відтяти кождому колоскови горішну і долішну частину, бо горішна і долішна четвертина колоса є слабо розвинене та має слабо розвине зерно. На насіння треба вибрати лише середущу частину і з нього руками витерти найдорідніше насіння.

Ріжні роди збіжжа ріжно вироджуються. Найкорше вироджується жито. Це тому так, що житний цвіт цвите явно і вітер розносить його широко по полях та запилює одно жито цвітом другого. Через те жита, де їх в одній громаді сіють ріжні роди, скоро зводяться і їх насіння треба частіше зміняти або поправляти. Инші роди збіжжа цвитуть скрито і не зводяться так скоро.

—з—

Підчас жнив.

Касуйте серпи — косіть все збіжжа косою!

Зіжате серпом збіжжа дається вязати в гарні снопи, не мервиться солома, не витрясається зерно: Але це дужа повільна і тяжка робота та, як то кажуть, не виплачується скірка за виправу. Ліпше робити так, як роблять селяне на Чехах, в Німеччині та других краях. Вони давно закинули серпи та все збіжжа косять косами. Навіть високе жито. Косять його „до стіни", значить не на викошене вже місце, але до стоячого ще жита. Покіс спирається тоді о стояче збіжжа і робітник йде за косарем та серпом відбирає покіс та кладе за косарем на пометі. Як коситься в той спосіб косою з грабками, то робота йде два-три рази скорше як серпами а страти на зерну та від мервлення соломи майже нема. Вартоби такий спосіб завести всюди в нас, передусім на тих господарствах, що мають більше поля, особливо в такі роки, як рівночасно достигає яре збіжжа з озиминою. Спробуйте!

КОТРИЙ СПОСІБ СУШЕННЯ СНОПІВ НАЙЛІПШИЙ.

Що село то инакше складав снопи. В одних сторонах кладуть великі полукіпки по пів копи, є других складають снопи цілу копу нараз, деинде лише по чверть копи або по двайцять і кілька снопів.

Зовсім інакше складають хліб в снопах заграничні селяни. Там роблять це так, аби вони якнайскорше висохли і можна було швидко забрати з поля. Тому в богато заграничних краях зовсім не кладуть полукіпків, лише опирають один сніп о другий так, як це видно на малюнку. Зложені так снопи сохнуть дуже скоро, бо з усіх сторін має до них доступ воздух і сонце. Передусім в слотности літа показався цей спосіб дуже добрий, бо дощева вода спливає з колоса на діл і він дуже скоро висихає.



Овес, положений так, аби скоро сохнув.

Тільки для ячменю цей спосіб не зовсім добрий, бо ячмінь на росі і дощи темніє, а крухка солома коло колосків легко ломиться.

Житних скопів спирати так до себе не можна, бо вони задовгі і вивертаються. Тому жито треба складати по кільканайцять снорів так як це видно на малюнку Але в долині гузирі снопів не питискати до себе, тільки уставляти їх трохи вільніше, аби воздух міг продувати поміж них.



Снопи пшениці зложені в ляльку.

Аби снопи легко сохли та не гнили в середині ні не плісніла в них хопта, або паша, наприклад конюшина, не треба їх робити завеликих та не вязати їх затісно. Особливо не можна робити великих, тісно вязаних снопів, коли в збіжжу росте конюшина або сераделля.

Звозити збіжжа повинносн щойно тоді, як воно добре на поли висохне. Тільки, як його сейчас молотиться, то можна його звезти скорше. Найбільше треба уважати при ячмени, бо ячмінь має мясисті тяжко висихаючі колінця та через те легко запарюється.

—з—

Не топчіть золота!

На початку літа можна збирати такі лічничі зілля:

Дика рожа (Свербивус, Щипарина, Шіпшина). Кущ, 1—3 м. високий, росте на горбках, степах, в зарісниках. Било вбране колючками. Цвите рожево в червні і липні. Червоні овочі дозрівають в серпні і жовтні. Треба збирати цвіт і сушити в тіни. Ціна около 1300 зл. за 100 кґ. Зрілі овочі треба розколоти поздовж на двоє, витрусити насіння, а лушпину висушити в мірнім теплі, щоби задержала рожеву краску. Платять около 200 зл. за 100 кґ. Вибране насіння треба рівнож засушити. Платять около 50 зл. за 100 кґ.

Килиник, (Полончник, Собаче мило). 10 до 20 цм. високе зілля, росте на пісковій землі, по берегах потоків, в ровах. Має кілька до кільканацять дрібних билин, котрі прилягають розпростерто до землі. Листя дрібне, клиноватої форми, держиться била долиною напротилежно, горою ріжнолежно. Цвіт зеленожовтої краски, дуже дрібний; міститься між билом і листком і появляєтся від липня до вересня. Збирати треба цілу рослину, без коріння і сушити в тіни. Зілля килиника потрібне цілими ваґонами. Ціна около 150 зл. за 100 кґ.

Росичка круглолиста, (Божа роса, Росиця). До 20 цм. високе, росте виключно на торфовищах, болотах, в лісах на мохах, прикріплена тоненькими корінцями. Має листя блідобагряної краски, кругле на довших спиниках, краями вбране багряними залезами, уложене довкола била в рожицю. Коли діткнеться листок гострим предметом, зелези негайно нахиляються до середини листка. З поміж листків виростає одно і більше тоненьких билин, рівнож багряної краски, завершених блідорожевим дрібним цвітом в липні і серпні. Росичкою зветься тому, що на листок виділює каплю чистого як кришталь клейного плину, котрий навіть в найбільшу спеку остається на листку. Комахи прилипають до плину, а подразнені дотиком зелези нагинаються до середини, по чім листок замикає собою комаху цілком і в той спосіб ростина живиться „мясом“. Збирати треба цілу ростину і, очистивши від моху і сушити в тіни, а висушене повязати. Ціна залежна від урожаю, спроможности збірки і якости товару, тому вагається від 500 до 2000 зл. за 100 кґ. Є ще росичка довголиста, котру належить збирати осібно. Вона при менше дбалому сушенню чорніє і тратить вартість. Ціна від 200 до 700 зл. за 100 кґ.

Лічниче зілля купує в нас „Спілка Українських Аґрономів“ та П. Панич у Львові, почтова скринка ч. 96.

—з—

ЩЕ ПРО ЗМЕРЗЛІ ОВОЧЕВІ ДЕРЕВА.

Аж тепер видно, які овочеві дерева найбільше пострадали від морозів. Показується, що найсильніше знищені груші. За ними йдуть волоські горіхи. Але є ще надія, що богато з них вдасться вратувати. Бо аж тепер деякі з них зачинають випускати листя. Правда, не на цілій короні, лише десь-не-десь, але вже це доказує, що вони ще живі і можуть відродитися.

З яблінок найсильніше потерпіли ніжні ґатунки, як Золота Пармена, Ренета Бавмана, Касельська та анасова і Пепіта Паркера.

Порічки і аґрест майже ніде не ушкоджені і гарно відцвили.

Тепер треба ще раз переглянути сади і котрі галузи цілком зісохли, треба їх повтинати, аби від них гниль не ширилася на здорове дерево. На стовбурах треба розпуклини засмарувати карболінеумом а почорнілі рани вирізати та замастити садовою мастю.

Рівночасно треба дерева сильно підгноювати гноївкою або гноєм чи помічними гноями.

—з—

Дайте дітям збирати споринь.

В неоднім житі третину колоса займають чорні, довгі, полупані нарости, що їх нарід прозвав споришом, спорине́ю, ріжками або маткою. Вони витягнуть з колоса всі соки і для зерна вже нема сили розвинутися. Тому зерно з тих колосів виходить дрібне і лихе.

Мало хто на селі знає, що ті ріжки як витрясуться і перезимують на земли, то з весною випускають зі себе якби гони і цвіт та той дрібнесенький цвіт вітер розносить по збіжжу і заражує, тоді як жито цвите, здорові колосики і зачинає в них буяти. Бо споринь це нічого иншого, як рід твердого гриба, чи плісні, чи снітію, що галапасує на збіжжу.

Аби споринь винищити, треба не допустити, аби він з колосів висипався на землю. Для того перед жнивами або підчас жнив, як жито вже лежить на пометі або на покосах, треба заставити дітей, аби вибирали ріжки. Це поплатна робота, бо кґ. ріжків коштує пару золотих, а одна дитина за день може деколи зібрати кілька кільограмів.

Богато ріжків витрясається при звозці жита. Їх тоді треба збирати на розпростерті плахти і вибрати зпоміж зерна.

—з—

ПАСІЧНИЦЬКІ СПРАВИ.

Як ловити рої?

Тоді, як з вулиїв вилітають нові рої, треба тут і там на липі чи акації уставити порожні скринки, збиті з якихнебудь дощинок, але такої величини, аби до середини можна було уставити 6 до 8 рямок зі штучною вощиною зі звичайного вулика. Вулик треба в середині покропити розігрітим пчільним воском, аби запахом вабив пчіл. На долині одної рухомої стіни треба з обити вічко — аби через него міг рій зайти до вулика.

Як рій має вилітати, то висилає найперше звидунів на звіди, аби найшли для нього місце. Ті звидуни напевне найдуть скринку з вощиною і запровадять до неї цілий рій.

Зловлений рій переміщується до звичайного вулика, переставляючи до нього рамки з бджолою, а решту бжіл перцем змітається до нього. Порожну скринку заповнюється новими рамками зі штучною вощиною і знову завішується на дерево для нового роя. Але щоби рій, пересипаний до вулика, не вернув назад до скринки, треба йому конечно дати цлястер з червою і яєчками, тоді рій вже не покине вулика.

Треба памяти, що чужий рій першої доби належить ще до давного властителя і пасічник на жадання мусить йому його віддати. По першій добі рій стає власністю того, хто його зловив.

—з—

ПОРАДИ ГОСПОДИНЯМ.

Пригадки для господинь на липень.

Приготовте запаси муки, круп, масла і сира на жнива.

Винищуйте мухи при помочі липких поясів, формаліни з цукром або спорині.

Робіть овочеві вина, соки та мармоляди.

Збирайте і сушіть кропиву для курей на зиму.

Заставляйте дітей, аби збирали лічничі зіля і сушили, а особливо цвіт липи і базнику (бузики) на чай.

Вдержуйте чистоту в кухні і хатах, не терпіть калюжі з гноївкою на подвірю, бо в них сильно множаться мухи.

Молоко, як лише видоєте, сейчас перецідіть через випарене цідилко до випареного горшка, і охолодіть студеною водою та держіть в студеній пивниці.

Робіть запаси яєць на зиму. Найліпше їх переховувати у воднім склі або ґарантолю.

Домашній птици та свиням давайте богато покраяної зеленої паші.

Відділіть когутиків від курочок. Курочкам позакладайте на ноги контрольні перстенці.

Щодня кажіть чесати корови. В день не запирайте стайні. В доброї господині на ціле літо, замість дверей, є заложені ворота з лат.

В городі підливайте розрідженою гноївкою капусту.

—з—

Осторожно з грибами.

Йде літо а з ним зачнуть множитися випадки затроєння грибами. Богато випадків кінчається смертельно.

Правду сказати — то гриби не мають майже жадної поживної вартости. Вони лише добрі як присмак, як приправа до їди. Бо цілий гриб це сама вода та трохи малопоживного грибовиння.

Не будемо тут розводитися, котрі гриби є добрі, а котрі трійливі, бо про це требаби написати цілу книжку. Скажемо лише, що навіть найліпші гриби можуть затроїти, як будуть не свіжі. Тому збираючи гриби, не треба збирати перестарілих, не лишати їх на купці, аби зачали гнити та псуватися. Бо надпсуті стають трійливими а крім того кидається в них хробачня.

Декотрі господині переконуються проте, чи гриби добрі, чи трійливі, в той спосіб, що підчас смаження вкладають між них цибулю або срібний ножик або ложку. Як срібло почорніє, (і цибуля чорніє) то це знак, що гриби лихі. Це добрий спосіб, бо ним пізнається не лише правдивотрійливі гриби, але і добрі, що вже зачали псуватися.

Перед смаженням треба грибки розібрати, очистити, стягнути скірку, це лише в декотрих грибів дається зробити, та перемиті вкидається до горячого масла разом зі солею, перцем і цибулею. Смажиться чверть до пів години. При кінци посипається мукою, або заливається розколоченою мукою, докидається зеленої покраяної петрушки або чоснику і поливається молоком або сметаною.

Але хто не розуміється добре на грибах і не вміє відріжнити добрих від трійливих — хай ліпше не ламоиться на них і не збирає.

Здоровий компот для хорих.

Всі лікарі записують хорим їсти варені овочі або компот. Це дуже леґко стравна їжа, що смакує та скріплює навіть найтяще хорого. Розуміється, що для здорових вона також дуже добра.

Компот вариться так: овочі обирається, розкраюється поздовж та вибирається зернята і тверді лупинки, заливається водою, додається на фунт яблок 20 дека цукру, скірку з цитрини та трохи ванілії і вариться. Як яблока зробляться мягкі — компот готовий. Тоді його переливається до тареля, аби вистив і можна його їсти. Бо студений компот ліпший від горячого.

Ще ліпший мішаний компот, наприклад з яблок, грушок і сливок. Найліпше варити кождий рід овочів окремо і аж пізніше їх мішати зі собою.

Готовий компот можна легко забарвити соком з малин або порічок.

ЗАПРОСИНИ.

(Передплатник Василь Марич зі Сприні просить Ів. Сорокатого на свіжий воздух в Карпати).

Любий друже, куме Иване, кланяємся низько: скоро літо в нас настане, приїдь на літнисько,—в наші ліси, у Карпати, де гори до неба, щоби свіжих сил набрати, яких Тобі треба; погуляти й відпочати від міського смроду, просять Тебе дуже братя з бойківського роду.

Будем Тебе виглядати з Карпатів порога, хлібом-сілю принимати, як лиш наша змога.

Гостити Тя будем дуже, — як свого Івана, приїдь, приїдь, любий друже, та забався в пана.

Хоч кишеню маєш пусту, як всі Сорокаті, будеш їсти хліб, капусту, але — в рідній хаті.

В рідній хаті погуляєм, на рідній землиці й рідну пісню заспіваєм, хоч при паляниці.

Бо й пощо ся волочити, чорту в зуби лізти, коли є де відпочити, випити і зїсти!..

Що там якесь Закопане?!. Не для нас табака! Там не пхайся, отамане, бо ти — гайдамака!

В. М. з під Самбора.

ТОРБИНКА СМІХУ

Не забере на раз.

Приїхав на сільську стацію грубий, як бочка, паниско та питає мужика, що сидить на возі: „Слухайте ґаздо, чи завезете мене до села Н.?“

Селянин оглянув паниска від стіп до голови тай каже: „Та завізби, паноньку, тільки не знаю чи зможу Вас цілого за один раз взяти на фіру“.

Він своє вже зробить.

На смертній постели просить жінка чоловіка:

— А не забудь, Василю, дати по моїй смерти на церкву тих 50 зол., що я взяла за ялівочку, а які я вже давніше офірувала Богу.

— Не журися, кохана, — ти тільки зроби своє — а я моє вже не забуду зробити.

Не пізнає.

— Пане доктор, як ви вже так документно мене опукали зі всіх сторін — то можеби Ви ще подивилися до моєї корови в стайни і сказали, що їй бракує.

— Чоловіче — таж я не ветеринар.

— Не бійтеся — пане доктор — корова того не пізнає.

Добре поділив.

— Гей, Палажко, заколиши там дитину, най не дреся — говорить в ночи чоловік до жінки.

— А ти не можеш — відповідає Палажка — вона так само моя як і твоя.

— Ну, то мою половину лиши, най ричить — а заколиши свою — відповідає чоловік.

———

Спосіб проти пожару

Правдивий пожар зачинається аж тоді, коли від огню счиниться перетяг воздуху. Доки його нема, то солома чи сіно горить поволи — тліє. Але як витвориться тільки горяча, і диму, що наступить наче вибух і счиниться рух воздуху (протяг) аж тоді є дійсний пожар.

Тому на початку кождий пожар можна легко згасити. Треба тільки мати притомність духа і вогневи забрати воздух, а властиво ґаз кисень, що є в воздусі і піддержує огонь. А той кисень можна забрати вогневи в такий спосіб: як лише зачинає горіти, треба в то місце кинути з великою силою фляшку або дві наповнені водою, солею, та сальмяком. Береться два і пів фунта сальмяку, $4^1/_2$ ф. звичайної соли та мішається зі 6 літрами води. Перемішане наливається до фляшок, закорковується, заливається корок воском і цілими роками можна переховувати в легко приступнім місці. Одна фляшка розбита в першій хвилі в місци пожару дусить його, бо пара тої сумішки забирає з воздуху весь кисень і огонь не може горіти.

Спробуйте!

———

Плаваюча по морі фабрика рибячого олію--трану.



На північнім і полудневім морі, близько бігунів ловлять великанських китів, подібних до риби і з них витоплюють рибячий смалець тран. На малюнку бачимо корабаль—фабрику, що ловить китів і зараз їх витоплює на тран. Для опалу уживає також трану, а мясом живиться залога або роблять з них мясні консерви.

Оповістка

З нагоди 20-літного ювілею основання української ґімназії Рідної Школи в Рогатині відбудеться в днях 7 і 8. вересня 1929 р. в Рогатині товариський зїзд трох вищих кляс (VI, VII, VIII), з року 1914.

Всіх Товаришів просимо подати свої адреси тов. Іванови Тикторови, Львів, вул. Боїмів ч. 4. „Новий Час“.

Комітет: Віра Кудрик, Іван Вербяний, о. Володимир Ковальський, Лев Чубатий, Іван Тиктор, Іван Поритко, Роман Поташник, Д-р Федь Мучій, Інж. Іван Озаркевич.

Поясніоть всім, яку користь має той, хто передплачує „Народню Справу“!

Відповідальний редактор: Лев Чубатий. Видавець: Іван Тиктор.
З друкарні Щасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. Телеф. 76-14.